

Вопросы организации офтальмологической помощи

УДК 617.7–082–053.2(477)“2010”

АНАЛІЗ СТАНУ ОФТАЛЬМОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ДИТЯЧОМУ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ ЗА 2010 РІК

Ю. В. Барінов, к.мед.н., головний позаштатний дитячий офтальмолог МОЗ України

В Україні розвинута науково обґрунтована система надання офтальмологічної допомоги дітям. Успішно працюють центри дитячої офтальмології в ДУ «Інститут очних хвороб та тканинної терапії ім. акад. В. П. Філатова АН України, Київському центрі мікрохірургії ока, Кримському центрі реабілітації зору, Центрі ретинопатії недоношених НДСЛ «Охматдит», на кафедрах офтальмології інститутів удосконалення лікарів та медичних університетів.

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБИ

В Україні проживає 8 081 126 (8 536 066–2007р., 8 325 687–2008р., 8 186 277–2009 р.) дитячого населення. У порівнянні з 2009 р. дитяче населення зменшилось на 105 151. Найбільша кількість дітей мешкає у Донецькій (673129), Дніпропетровській (561123), Львівській (497339) областях, найменша — у Чернігівській (175915) та Чернівецькій (187560).

Офтальмологічну допомогу дітям надають 653 (662 -2007р., 664 -2008р., 661- 2009р.) лікарів дитячих офтальмологів (фізичних осіб). Показник забезпеченості на 1 тисячу дитячого населення — 0,08. Однак показник забезпеченості дитячими лікарями офтальмологами відрізняється від забезпеченості штатними (0,12) та зайнятими (0,11) посадами.

У 2010 році в дитячих лікувально-профілактичних закладах було зареєстровано 797,25 штатних посад дитячих офтальмологів, з них зайнятих — 709,75, тобто 87,5 посад — вакантні. У 2009 році вакантних посад було 76,75. Різниця між штатними посадами та фізичними особами працівників складає 170,25. Укомплектованість посад лікарів дитячих офтальмологів складає 89,02 %.

Високий відсоток укомплектованості штатних посад у м. Севастополь (100 %), Тернопільський (98,82 %), Рівненський (98,04 %), Волинський (97,47 %), Львівський (96,39 %) областях.

Разом з тим, у Київській області укомплектованість штатних посад лише 79,41 %. Вакантними залишаються 5,25 посад у районах. Аналогічно в Одеській області укомплектованість складає 68,97 % і 9 лікарських посад вакантні. Невтішна ситуація у Донецькій — вакантними залишаються 9,25 посад, а укомплектованість — 86,88 %, Дніпропетровській — вакантні 11,25, укомплектованість — 80,18 %, у м. Києві, де вакантними залишаються 9,75 посад, укомплектованість посад працівниками складає 87,21 %.

Вакантними залишаються посади у первинній ланці офтальмологічної допомоги у поліклініках та центральних районних лікарнях, що є суттєвою проблемою кадрового забезпечення служби.

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ ЛІКАРЯМИ

№ п/п	Найменування Розріз	Область	абсолютні дані	на 1000 дитячого населення	
				0–14 років	0–17 років
А	Б	В	1	2	3
210	офтальмологи дитячі				
	Україна		653,00	0,10	0,08
		Автономна республіка Крим	34,00	0,12	0,10
		Вінницька	23,00	0,09	0,08
		Волинська	15,00	0,08	0,06
		Дніпропетровська	44,00	0,10	0,08
		Донецька	61,00	0,11	0,09

© Ю. В. Барінов, 2011

Вопросы организации офтальмологической помощи

№ п/п	Найменування	Область	абсолютні дані	на 1000 дитячого населення	
	Розріз			0–14 років	0–17 років
А	Б	В	1	2	3
		Житомирська	20,00	0,10	0,08
		Закарпатська	16,00	0,07	0,06
		Запорізька	28,00	0,12	0,10
		Івано-Франківська	24,00	0,10	0,08
		Київська	14,00	0,06	0,05
		Кіровоградська	9,00	0,06	0,05
		Луганська	28,00	0,10	0,08
		Львівська	47,00	0,12	0,09
		Миколаївська	13,00	0,08	0,06
		Одеська	20,00	0,06	0,05
		Полтавська	17,00	0,09	0,07
		Рівненська	22,00	0,10	0,08
		Сумська	15,00	0,10	0,08
		Тернопільська	18,00	0,10	0,08
		Харківська	41,00	0,12	0,10
		Херсонська	15,00	0,09	0,07
		Хмельницька	22,00	0,11	0,09
		Черкаська	9,00	0,05	0,04
		Чернівецька	9,00	0,06	0,05
		Чернігівська	11,00	0,08	0,06
		м.Київ	66,00	0,18	0,15
		м.Севастополь	12,00	0,24	0,20

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ СКЛАД ЛІКАРСЬКИХ КАДРІВ

Всього атестовано 508–77,8 % лікарів. Вищу категорію мають 221–43,5 % першу 200–39,4 % %, другу 87–17,1 %.

Кількість спеціалістів, що мають вищу категорію, зростає з кожним роком. Загалом кількість лікарів, які мають вищу і першу кваліфікаційну категорію, складає 82,9 % від усіх атестованих лікарів. Велика увага приділяється питанню атестації дитячих офтальмологів у Миколаївській (100 %), Одеській (95,0 %), Сумській (93,3 %) областях. Низький процент атестованих лікарів у Київській (64,3 %) та Тернопільській (55,6 %) областях.

ДАНИ ПРО АТЕСТАЦІЮ ЛІКАРІВ У ЗАКЛАДАХ

Найменування	Область	всього лікарів фізичних осіб	із них мають кваліф. категор.	у тому числі			% атест. лікарів до заг. числа лікарів
				вищу	I	II	
Розріз	В	1	2	3	4	5	6
офтальмологи дитячі							
Україна		653,0	508,0	221,0	200,0	87,0	77,8
	АР Крим	34,0	28,0	15,0	8,0	5,0	82,4
	Вінницька	23,0	16,0	8,0	7,0	1,0	69,6
	Волинська	15,0	12,0	1,0	8,0	3,0	80,0
	Дніпропетровська	44,0	30,0	9,0	19,0	2,0	68,2
	Донецька	61,0	50,0	10,0	27,0	13,0	82,0
	Житомирська	20,0	14,0	9,0	2,0	3,0	70,0
	Закарпатська	16,0	13,0	7,0	3,0	3,0	81,3
	Запорізька	28,0	22,0	4,0	13,0	5,0	78,6
	Івано-Франківська	24,0	17,0	10,0	3,0	4,0	70,8
	Київська	14,0	9,0	4,0	2,0	3,0	64,3
	Кіровоградська	9,0	8,0	3,0	3,0	2,0	88,9
	Луганська	28,0	24,0	7,0	13,0	4,0	85,7
	Львівська	47,0	37,0	24,0	10,0	3,0	78,7
	Миколаївська	13,0	13,0	6,0	7,0	0,0	100,0

Вопросы организации офтальмологической помощи

Найменування	Область	всього лікарів фізичних осіб	із них мають кваліф. категор.	у тому числі			% атест. лікарів до заг. числа лікарів
				вищу	I	II	
Розріз	В	1	2	3	4	5	6
офтальмологи дитячі							
	Одеська	20,0	19,0	11,0	4,0	4,0	95,0
	Полтавська	17,0	15,0	7,0	8,0	0,0	88,2
	Рівненська	22,0	18,0	7,0	8,0	3,0	81,8
	Сумська	15,0	14,0	2,0	7,0	5,0	93,3
	Тернопільська	18,0	10,0	5,0	5,0	0,0	55,6
	Харківська	41,0	33,0	18,0	11,0	4,0	80,5
	Херсонська	15,0	13,0	6,0	3,0	4,0	86,7
	Хмельницька	22,0	14,0	3,0	7,0	4,0	63,6
	Черкаська	9,0	7,0	3,0	3,0	1,0	77,8
	Чернівецька	9,0	6,0	4,0	1,0	1,0	66,7
	Чернігівська	11,0	8,0	4,0	3,0	1,0	72,7
	м.Київ	66,0	48,0	33,0	8,0	7,0	72,7
	м.Севастополь	12,0	10,0	1,0	7,0	2,0	83,3

Характеризуючи **основні показники роботи** дитячої офтальмологічної служби, треба відмітити, що в структурі поширеності захворювань хвороби ока та придаткового апарату на протязі 2007–2010 років посідають 3 місце. В структурі захворювань з діагнозом, встановленим вперше в житті, хвороби ока та придаткового апарату займають 6 місце.

Найвищі показники **поширеності** хвороб ока та придаткового апарату у м. Києві, Харківській, Рівненській, Вінницькій, Івано-Франківській і Волинській областях.

Область	Показник поширеності	Рейтингове місце за рівнем поширеності
м. Київ	152,36	1
Харківська	148,70	2
Рівненська	139,6	3
Вінницька	132,09	4
Івано-Франківська	113,1	5
Волинська	111,47	6
Україна	105,57	--

Найнижчі показники поширеності захворювань ока у дітей, які мешкають у АР Крим (84,32), Запорізькій (82,8), Одеській (79,22) і Закарпатській (79,03) областях. Не виключено, що в цих областях є проблеми з виявленням та реєстрацією захворювань.

Показник **захворюваності** також має великі розбіжності в окремих регіонах. Захворюваність хворобами органа зору у деяких регіонах України наведено в таблиці. Середній показник захворюваності по Україні на 1000 дітей віком від 0 до 17 років включно складає 48,02.

Захворюваність у деяких регіонах України наведено в таблиці.

Область	Показник захворюваності	Рейтингове місце за показником
Рівненська	74,34	1
Харківська	72,71	2
Волинська	57,46	3
Вінницька	56,94	4
Івано-Франківська	55,62	5
м. Київ	52,14	6
Україна	48,02	Нижчі показники
Житомирська	38,40	
АР Крим	36,02	
Сумська	34,94	
Чернігівська	32,93	

**ЗАРЕЄСТРОВАНО ХВОРОБ СЕРЕД ДІТЕЙ
0–17 РОКІВ ВКЛЮЧНО**

№ п/п	Найменування Розріз	Область	Поширеність		Захворюваність	
			абсолютні числа	на 1000 дітей	абсолютні числа	на 1000 дітей
А	Б	В	1	2	3	4
210	Хвороби ока та придаткового апарату					
	Україна		853 163	105,57	388 030	48,02
		Автономна республіка Крим	28 314	84,32	12 096	36,02
		Вінницька	40 467	132,09	17 444	56,94
		Волинська	26 202	111,47	13 507	57,46
		Дніпропетровська	52 381	93,35	24 981	44,52
		Донецька	74 300	110,38	27 871	41,41
		Житомирська	24 607	97,48	9 693	38,40
		Закарпатська	22 637	79,03	12 748	44,50
		Запорізька	24 353	82,80	12 486	42,45
		Івано-Франківська	32 771	113,10	16 117	55,62
		Київська	31 936	104,58	14 078	46,10
		Кіровоградська	19 488	108,78	8 628	48,16
		Луганська	32 673	94,79	15 632	45,35
		Львівська	44 376	89,23	23 592	47,44
		Миколаївська	22 242	104,41	9 245	43,40
		Одеська	34 493	79,22	19 372	44,49
		Полтавська	23 738	96,56	10 110	41,13
		Рівненська	37 987	139,60	20 229	74,34
		Сумська	18 519	99,19	6 524	34,94
		Тернопільська	22 411	104,18	11 063	51,43
		Харківська	62 719	149,73	30 457	72,71
		Херсонська	20 158	99,74	9 125	45,15
		Хмельницька	27 257	109,14	11 697	46,84
		Черкаська	23 900	109,16	10 839	49,51
		Чернівецька	16 517	88,06	8 716	46,47
		Чернігівська	15 963	90,74	5 793	32,93
		м. Київ	66 956	152,36	22 913	52,14
		м. Севастополь	5 798	97,34	3 074	51,61

Показники поширеності та захворюваності хворобами органа зору наведено у таблиці (показник на 1000 дітей віком 0–17 років включно по Україні).

	Поширеність				Захворюваність			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Хвороби ока та придаткового апарату, з них:	101,64	101,98	102,52	105,57	45,04	45,63	46,58	48,02
Хвороби кон'юнктиви	20,39	20,57	20,62	21,12	20,03	20,25	20,35	20,87
Катаракта	0,29	0,28	0,26	0,25	0,04	0,04	0,04	0,04
Міопія	27,54	27,81	28,50	30,01	5,79	6,11	6,54	6,98

Показники поширеності та захворюваності мають тенденцію до зростання.

Основна маса звернень до дитячого офтальмолога є хвороби кон'юнктиви (майже половина звернень). Це вимагає особливої уваги до використання сучасних фармацевтичних препаратів з метою ефективного лікування та запобігання ускладнень.

Таким чином, є необхідним постійне проведення в рамках Асоціації дитячих офтальмологів України, на регіональних та міжрегіональних конференціях цільових семінарів, присвячених питанням своєчасної діагностики та лікування захворювань кон'юнктиви.

Особливу увагу викликає широка розбіжність показника захворюваності на міопію в різних областях. Найвищим є цей показник у Харківській (14,14 на 1 тисячу дитячого населення), Рівненській (10,66), та м. Києві (8,79), що майже вдвічі більше, ніж в середньому по Україні (6,98). Високі показники у Донецькій (7,54), Дніпропетровській (7,93) областях.

Безперечно, характеризуючи ці регіони, можна сказати, що мова йде переважно про міське населення, де захворюваність на міопію завжди вища.

Разом з тим, показники вдвічі нижчі від середніх по Україні у Закарпатській (3,26), Тернопільській (3,52), Чернігівській (4,52) областях, що викликає зрозуміле занепокоєння, адже невчасно виявлена та не коригована міопія у дітей значно частіше призводить до швидкого її прогресування, виникнення астенопічних розладів, погіршення стану здоров'я дитини і її здатності до навчання.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОКАЗНИКІВ ОЧНОГО ТРАВМАТИЗМУ

Травми та опіки ока у дітей (0–17 років)

Показники	Травма ока				Опіки ока			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Всього зареєстровано	4751	4873	4269	4437	513	623	524	460
Показник на 10 тис. дитячого населення	5,6	5,9	5,2	5,5	0,7	0,7	0,6	0,6

За рівнем очного травматизму серед дітей лідером є м. Севастополь — 19,5 на 10 тис. дітей. Показник перевищує середній по Україні (5,5) у майже 4 рази. Частково цей факт пояснюється високою доступністю медичної допомоги у місті та незначною кількістю дитячого населення.

Показники очного травматизму в областях наведено у таблиці.

Область	Абс. число	Показник на 10 тис. дітей	Рейтингове місце за показником
м. Севастополь	116	19,5	1
м. Київ	574	13,1	2
Запорізька	233	7,9	3
Донецька	526	7,8	4
Волинська	179	7,6	5
Україна	4437	5,5	-

Різний також показник числа опіків ока у окремих регіонах.

Область	Абс. число	Показник на 10 тис. дітей	Рейтингове місце за показником
м. Севастополь	13	2,2	1
м. Київ	55	1,3	2
Волинська	24	1,0	3
Житомирська	24	1,0	3
Україна	460	0,6	-

Таким чином, необхідно приділяти велику увагу роботі по профілактиці очного травматизму, що дасть більш суттєві зміни на краще.

Важливою ланкою роботи дитячих офтальмологів є **профілактичні огляди дітей**. Від їх повноти та результативності залежить своєчасність розпочатого лікування та його ефективність.

Повнота охоплення дітей (0–17 років включно) профілактичними оглядами у 2010 році задовільна. Всього оглянуто 8071565 — абсолютні дані, повнота охоплення профілактичними оглядами складає 98,31 %.

Виявлено дітей зі зниженням гостроти зору 427 416 (абсолютні дані), що складає 52,95 на 1000 оглянутих. Звичайно, цей показник в різних вікових групах відрізняється, збільшується відповідно із збільшенням віку дітей.

ПОВНОТА ОХОПЛЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ОГЛЯДІВ

Найменування	Область	Всього оглянуто (абсолютні дані)	Повнота охоплення профілактичними оглядами	Виявлено дітей зі зниженням гостроти зору	
				абсолютні дані	на 1000 оглянутих
Україна		8 071 565	98,31	427 416	52,95
	АР Крим	344 422	99,46	13 134	38,13
	Вінницька	287 207	97,28	19 194	66,83
	Волинська	233 977	99,90	11 075	47,33
	Дніпропетровська	542 623	98,11	25 992	47,90
	Донецька	693 530	99,86	36 905	53,21
	Житомирська	247 841	99,16	17 309	69,84
	Закарпатська	288 208	99,70	8 869	30,77
	Запорізька	286 715	96,87	15 004	52,33

Вопросы организации офтальмологической помощи

Найменування	Область	Всього оглянуто (абсолютні дані)	Повнота охоплення профілактичними оглядами	Виявлено дітей зі зниженням гостроти зору	
				абсолютні дані	на 1000 оглянутих
	Івано-Франківська	291 028	99,90	12 322	42,34
	Київська	334 882	99,99	21 538	64,32
	Кіровоградська	168 859	99,02	11 120	65,85
	Луганська	329 913	98,46	19 669	59,62
	Львівська	486 138	98,18	24 392	50,18
	Миколаївська	216 082	98,83	13 599	62,93
	Одеська	409 988	97,32	17 690	43,15
	Полтавська	239 008	99,93	13 437	56,22
	Рівненська	276 612	99,97	16 288	58,88
	Сумська	179 789	99,96	10 660	59,29
	Тернопільська	190 464	90,46	12 063	63,33
	Харківська	424 565	99,97	25 024	58,94
	Херсонська	191 051	98,38	9 797	51,28
	Хмельницька	248 309	99,90	15 329	61,73
	Черкаська	213 022	99,92	12 008	56,37
	Чернівецька	184 218	98,70	6 468	35,11
	Чернігівська	173 568	98,68	8 785	50,61
	м. Київ	534 166	92,91	26 215	49,08
	м. Севастополь	55 380	91,68	3 530	63,74

Низькі показники виявлення хворих при профілактичних оглядах у Закарпатській — 30,77, Чернівецькій — 35,11 областях та у АР Крим — 38,13.

Показник виявлення випадків зниження гостроти зору на 1000 оглянутих у різних вікових групах виглядає наступним чином:

Контингент оглянутих дітей	2007	2008	2009	2010
Усього серед дітей віком 0–17 років	54,05	52,90	52,91	52,95
в тому числі:				
серед дітей дошкільного віку	18,8	17,44	16,59	16,46
серед дітей, що почали навчання з 6 років	49,5	48,26	48,56	49,9
серед дітей, що почали навчання з 7 років	64,3	61,0	62,29	65,62
серед учнів 2–8 класів	73,6	73,74	75,54	76,14
серед учнів 9–11 класів	72,5	72,89	76,39	80,58

Вочевидь зростання показника виявлення випадків зниження гостроти зору на 1000 оглянутих дітей серед учнів 2–11 класів.

Аналіз показників частоти виявлення різних захворювань органа зору чи порушень його функції при профілактичних оглядах дитячого населення має велике значення для розробки заходів щодо охорони зору у дітей.

На сьогоднішній день в Україні працюють 66 кабінетів охорони зору, основною функцією яких є забезпечення комплексного поглибленого обстеження дітей з хворобами очей з метою уточнення діагнозу, визначення характеру і тактики лікування хворого, надання допомоги районним офтальмологам в організації та проведенні профоглядів дитячого населення, здійснення контролю за якістю профілактичних оглядів, проведення відбору дітей зі зниженим зором для спеціальних шкіл-інтернатів, участь у роботі медико-педагогічної консультації, проведення санітарно-освітньої роботи з питань охорони зору у дітей.

Однак, на жаль Кіровоградська, Тернопільська та Черкаська області взагалі не мають кабінетів охорони зору.

СТАЦІОНАРНА ОФТАЛЬМОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ДІТЯМ

Кількість дитячих офтальмологічних ліжок в Україні у 2010 році складає 1185, забезпеченість на 10 тисяч дітей становить 1,47. З загальної чисельності 625 ліжок розміщено в обласних дитячих лікарнях, 145 — у міських дитячих лікарнях. Тобто 66,1 % дитячих офтальмологічних ліжок забезпечують висококваліфікований рівень спеціалізованої допомоги.

Найнижча забезпеченість ліжками у Одеській (0,34), Київській (0,39), Івано-Франківській (1,04), Вінницькій (1,04) областях.

Середнє число днів роботи ліжка у 2010 році складало — 339,01 дня, середнє перебування хворого на ліжку — 7,62 (7,70–2009, 7,98–2008; 8,03–2007 р.), обіг ліжка — 44,51.

Аналізуючи рівень госпіталізованої захворюваності дітей віком 0–17 років, їх лікування при хворобах ока та його придаткового апарату, треба відмітити, що в 2010 році виписано із стаціонару 52 742 дітей, середня тривалість лікування (в днях) складала 7,62. Найнижча середня тривалість лікування була в м. Києві — 4,42 дня, Київській області — 5,94, в Одеській області — 5,84, м. Севастополі — 5,79 дня.

Найвища середня тривалість лікування була в Запорізькій — 9,45 дня, Рівненській — 9,17, Хмельницькій — 8,9, Луганській — 8,65, Тернопільській — 8,57, Івано-Франківській — 8,4, Дніпропетровській — 8,28, Закарпатській — 8,23 областях.

Найменування показника	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Виписано хворих	46962	48006	49231	49537	48212	52742
Проведено операцій	16930	19008	19350	19922	20417	21998
Середній ліжко-день	9,23	8,3	8,03	7,98	7,7	7,62

У порівнянні з 2009 роком знизився термін перебування у стаціонарних офтальмологічних відділеннях лікарень різного рівня в регіонах. Найнижчий рівень госпіталізації дітей, як і раніше, спостерігається в Одеській області, а саме: виписано всього 299 дитина, у Київській — 637. Цьому є об'єктивне пояснення: у містах Києві та Одесі розташовані потужні заклади — Центр дитячої офтальмології на базі ДУ «Інститут очних хвороб та тканинної терапії ім. акад. В. П. Філатова АН України», Київський центр мікрохірургії ока, відділення дитячої офтальмології та мікрохірургії ока НДСЛ «Охматдит».

Хірургічна активність у середньому по Україні складає 41,7 % (2008—40,2 %, 2009—42,3 %). Високий рівень хірургічної активності у м. Києві, Вінницькій, Полтавській, Донецькій областях. Мало операцій проводиться у Дніпропетровській, Херсонській областях, на що слід звернути увагу головних дитячих офтальмологів.

Структура проведених хірургічних втручань наведена у таблиці.

1. Найменування показника	2007		2008		2009		2010	
	Абс.	Питома вага(%)	Абс.	Питома вага(%)	Абс.	Питома вага(%)	Абс.	Питома вага(%)
Загальне число операцій, у т.ч.:	19350	100,0	19922	100,0	20417	100,0	21998	100,0
З приводу глаукоми	59	0,30	53	0,26	31	0,15	52	0,02
З приводу катаракти	492	3,93	370	1,86	370	1,81	396	0,14
Енуклеації	23	0,08	13	0,07	15	0,07	21	0,01

Остаточними підсумками профілактичної та лікувальної роботи є **показники дитячої інвалідності**.

Необхідно відмітити, що з 1999 року ВООЗ впроваджує програму «Всесвітня ініціатива «Зір 2020: Право на зір». Мета програми привернути увагу суспільства до проблеми сліпоти, мобілізувати ресурси та створити національні програми по профілактиці сліпоти. Контроль сліпоти у дітей — одна з областей глобальної ініціативи по ліквідації сліпоти до 2020 року. Кінцева ціль її полягає у скороченні глобальної розповсюдженості сліпоти у дітей до 0,4 на 10 000 дитячого населення. На сьогоднішній день на Україні ми маємо показник розповсюдженості дитячої сліпоти 0,9 на 10 тис. дитячого населення.

Показники інвалідності за останні роки стабільні з тенденцією до зниження в усіх вікових групах, крім вікової групи 15–17 років Дані наведені у наступній таблиці.

Найменування показника	2006	2007	2008	2009	2010
Абсолютне число дітей-інвалідів	11092	10553	10028	9432	8996
Показник на 10 тис. дитячого населення	12,6	12,4	12,0	11,5	11,1
Питома вага в загальній структурі інвалідності дітей	6,6	6,3	6,0	5,7	5,4

В окремих вікових групах дітей показник інвалідності через захворювання очей на 10 тис. виглядає наступним чином.

№ п/п	Вік дітей	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1.	0–2 роки	1,6	2,3	1,1	1,4	1,3	1,3
2.	3–6 років	4,9	5,0	5,5	5,4	5,0	4,7
3.	7–14 років	14,7	17,1	14,4	14,3	14,4	14,2
4.	15–17 років	18,2	17,1	19,7	18,1	20,5	20,8

На факт збільшення показників інвалідності в останні роки у підлітків 15–17 років треба звернути увагу головних позаштатних дитячих офтальмологів всіх областей.

	2007	2008	2009	2010
Абсолютне число дітей-інвалідів	10553	10028	9432	8996
Показник на 10 тис. дитячого населення	12,4	12,0	11,5	11,1

Вопросы организации офтальмологической помощи

	2007	2008	2009	2010
Сліпих на обидва ока (на 10 тис.)	858 (1,0)	844 (1,0)	823 (1,0)	751 (0,9)
Сліпих на одне око	2838	2497	2320	2029

Високе рейтингове місце в структурі інвалідності по зору у дітей займає ретинопатія недоношених новонароджених (в розвинутих країнах світу — друге). Ретинопатія недоношених є важливою медико-соціальною проблемою, актуальність якої постійно зростає в зв'язку із впровадженням у практику високих перинатальних технологій і поліпшенням виходжування глибоко недоношених дітей, яка повинна вирішуватись на загальнодержавному рівні.

РЕТИНОПАТІЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ ЗА 2010 РІК (ЗА ДАНИМИ ДИТЯЧИХ ПОЛІКЛІНІК)

Адміністративні території	Абсолютні числа	На 1000 середньорічного контингенту дітей віком до 1 року, що перебувають під наглядом дитячих поліклінічних закладів
Україна	302	0.63
АР Крим	82	3.77
Вінницька	1	0.06
Волинська	7	0.49
Дніпропетровська	13	0.38
Донецька	14	0.36
Житомирська	1	0.07
Закарпатська	1	0.06
Запорізька	4	0.23
Ів. — Франківська	27	1.65
Київська	-	-
Кіровоградська	1	0.10
Луганська	-	-
Львівська	2	0.07
Миколаївська	4	0.32
Одеська	10	0.39
Полтавська	7	0.51
Рівненська	-	-
Сумська	3	0.32
Тернопільська	-	-
Харківська	-	-
Херсонська	-	-
Хмельницька	-	-
Черкаська	15	1.28
Чернівецька	-	-
Чернігівська	42	4.32
м. Київ	66	2.25
м. Севастополь	2	0.48

На виконання Указу Президента України № 113/2009 від 02.03.2009 року «Про першочергові заходи щодо поліпшення становища осіб із вадами зору», Наказу МОЗ України № 87 від 12.02.09 «Про заходи щодо вирішення проблем інвалідів по зору в Україні» та Наказу МОЗ України № 683 від 21.09.2009 р. «Протокол з лікування дітей з ретинопатією недоношених», з метою покращення надання офтальмологічної допомоги дітям, хворим на ретинопатію недоношених постійно проводяться виїзні навчальні семінари з впровадження Протоколу для лікарів-дитячих офтальмологів органів охорони здоров'я. Організовано та проведено згідно затвердженому графіку навчальні семінари для лікарів-офтальмологів, лікарів-педіатрів-неонатологів, лікарів-акушер-гінекологів, лікарів загальної практики — сімейних лікарів закладів охорони здоров'я, де надається медична допомога передчасно народженим дітям. Забезпечена реєстрація ретинопатії недоношених. Працює створений Наказом № 65 від 25.07.2008 р. «Центр діагностики та лікування ретинопатії недоношених» на базі НДСЛ «Охматдит».

Виконується санавіаційна виїзна консультативна допомога та лазерне лікування дітей з ретинопатією недоношених, які по важкому загальному стану не можуть бути переведені до спеціалізованих клінік. За 2010 рік з використанням лазерних технологій прооперовано 144 дітини з ретинопатією недоношених:

- спеціалістами відділення лазерних методів лікування м. Харків — 42;
- спеціалістами Центру діагностики та лікування ретинопатії недоношених НДСЛ «Охматдит» м.Київ — 57;
- спеціалістами Інституту Філатова м. Одеса — 45.

Також, на базі Центру діагностики та лікування ретинопатії недоношених НДСЛ «Охматдит» м.Київ, виконано 61 реконструктивна органозберігаюча операція при ретинопатії недоношених термінальних (IV–V) ступенів із застосуванням високотехнологічних процесів для покращення соціальної адаптації цієї групи дітей.

З метою профілактики інвалідності через ретинопатію недоношених серед передчасно народжених дітей та для надання своєчасної спеціалізованої та кваліфікованої медичної допомоги таким дітям є обґрунтованим організація офтальмологічної допомоги недоношеним дітям шляхом:

1. Організації у відділеннях виходжування недоношених дітей (30 на Україні) обов'язкового офтальмологічного моніторингу.

2. Створення спеціалізованих міжобласних центрів діагностики та лікування ретинопатії недоношених.

3. Створення обласних офтальмологічних кабінетів для диспансерного спостереження за дітьми з ретинопатією недоношених та за дітьми з груп ризику по розвитку ретинопатії недоношених.

Поетапний підхід до організації офтальмологічної допомоги недоношеним дітям є одним з резервів зниження поширеності та тяжкості проявлення ретинопатії недоношених та, відповідно, попередження ранньої інвалідизації по зору та покращення якості життя недоношених дітей, а також скорочення матеріальних витрат на спроби реабілітації сліпих дітей.

Викликають занепокоєність показники інвалідності у дітей з захворюваннями очей в Луганській — 15,5, Рівненській — 15,4, Івано-Франківській областях — 14,4, Харківській — 14,3 при середньому показнику по Україні — 11,1 на 10 тис. дитячого населення.

В структурі дітей-інвалідів по зору на першому місці вроджені вади органів зору, дегенеративна міопія, наслідки тяжких травм.

Таким чином, надання офтальмологічної допомоги дітям України потребує удосконалення та постійної уваги з боку керівників охорони здоров'я.

Основним напрямком розвитку дитячої офтальмологічної служби відповідно сучасним вимогам є кадрове та матеріально-технічне забезпечення, що буде сприяти покращенню показників здоров'я дитячого населення України та сприяти підвищенню якості життя дітей-інвалідів та сімей, в яких вони виховуються.

Уважаемые коллеги!

24-25 мая 2012 года в ГУ «Институт
глазных болезней и тканевой терапии
им. В.П. Филатова Академии
медицинских наук Украины» состоится

**Научно-практическая
конференция с международным
участием**

«Филатовские чтения».

Программа конференции включает все
основные разделы офтальмологии.

Материалы конференции будут изданы в виде
сборника тезисов.

Работы принимаются до 1 февраля 2012 года.

Телефоны оргкомитета конференции: 0482/634206;

0482/636316; 048/7298490

e-mail: filatovinstitut@ukr.net

**Дополнительная информация на сайте:
www.filatov.md**